

Expunere de motive

Statul român are datoria de a asigura condiții egale de trai pentru toți cetățenii săi. Însă, există anumite regiuni care au fost supuse unui grad mai ridicat de poluare și risc față de media națională. Una dintre ele este în județul Arad, unde activitatea Combinatului de Îngrășăminte Chimice Arad, a lăsat în urmă o importantă zestre de poluare.

Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice prevede la art. 65 alin.(5) faptul că persoanele care au locuit 30 de ani în zonele afectate de poluarea remanentă din cauza extracției, preparării și arderii cărbunelui sau a șisturilor bituminoase, a extracției și preparării minereurilor de uraniu, a extracției și prelucrării minereurilor feroase și neferoase cu conținut de praf sau de emisii de gaze cu efect de seră, **de amoniac și derivate**, de cupru, **plumb, sulf, azot, fosfor**, cadmiu, arseniu, **zinc, mangan**, fluor, **clor**, feldspat și siliciu ori de radiații din minereuri radioactive, hidrogen sulfurat, crom trivalent, crom hexavalent, cianuri, de pulberi metalice și/sau de cocs metalurgic, a prelucrării țițeiului sulfuros, desulfurarea benzinei, a țițeiului parafinos și neparafinos, a distilării țițeiului în vederea producerii păcurii și a uleiurilor, pe o rază de 8 km în jurul acestor localități beneficiază de reducerea vârstei de standard pensionare cu 2 ani, fără penalizarea aplicată pentru fiecare lună de anticipare.

Prin această nouă propunere legislativă se dorește eliminarea unei stări de discriminare, întrucât și cetățenii din localitățile Vladimirescu, Arad, Cicir, Mândruloc și Horea din județul Arad au fost afectați de emisiile de gaze și vapori provenite de la fostul Combinat de Îngrășăminte Chimice din această zonă.

Pe de altă parte, printre principiile care stau la baza sistemului de pensii publice se găsește și principiul egalității, prin care se asigură contribuabililor și beneficiarilor un tratament nediscriminatoriu, în ceea ce privește drepturile și obligațiile, cât și principiul solidarității sociale, conform căruia participanții la sistemul de pensii publice își asumă obligații și beneficiază de drepturi pentru înlăturarea riscurilor asigurate prevăzute de lege.

Este normal ca și persoanele care locuiesc în zona comunei Vladimirescu cu satele aparținătoare Cicir, Mândruloc și Horea și Municipiul Arad, cu domiciliul stabil de cel puțin 30 de ani consecutivi, precum și persoanele care, indiferent de domiciliu, au desfășurat activități lucrative în zonele mai sus amintite timp de 30 de ani consecutivi și au fost afectate de poluarea remanentă provenită de la fostul Combinat de Îngrășăminte Chimice, pe o rază de 8-10 km în jurul acestor localități să beneficieze de prevederile legale privind pensionarea cu 2 ani anticipat, fără penalizarea prevăzută la alin (4), cu condiția îndeplinirii stagiului de cotizare, să beneficieze de aceleași drepturi legale, adică de pensie anticipată fără penalizare.

Locuitorii din municipiul Arad și cei ai comunei Vladimirescu cu satele aparținătoare Cicir, Mândruloc și Horea din județul Arad au fost expuși de-a lungul timpului la astfel de efecte nocive asupra organismului.

Pentru locuitorii din Arad, Vladimirescu, Horea, Cicir și Mândruloc, norul de fum denumit "*coada de vulpe*" era o obișnuință, iar mirosul înțepător de amoniac îi însoțea la serviciu, la școală, zi de zi, pe perioada funcționării combinatului chimic, iar remanența poluării solurilor și apelor subterane sunt resimțite și astăzi. Probele de ape subterane recoltate indică încă depășiri față de STAS 1342/92 la majoritatea indicatorilor, iar determinările efectuate de APM Arad, arată depășiri la amoniu, cât și la azotați.

Efectele poluării mediului prin activitățile Combinatului Chimic se reflectă pe de o parte prin impactul asupra apelor de suprafață și subterane, calitatea solului, dezvoltarea florei și faunei. Poluarea solului generează încă modificări importante asupra faunei (încetinirea creșterii, absența fructelor, modificări morfologice, etc.) și sănătății omului (scurtarea duratei de viață, leucemie, diferite tipuri de cancer, etc.).

Pe de altă parte expunerea la substanțe chimice nocive, atât la interior cât și la exterior, poate avea multe efecte asupra sănătății, printre care boli cardiovasculare și respiratorii, alergii și cancer.

Mai mult, nu toate substanțele prezintă efecte imediate, conform datelor statistice din cadrul Direcției de Sănătate Publică a județului Arad, incidența cazurilor de cancer, TBC, anemii, gușă nodulară, boli cardio-vasculare, BPOC, neuropatii la persoane cu vârste medii și înaintate este în creștere, prognoza privind incidența arătând o tendință de creștere continuă a cazurilor în rândul populației de vârstă medie/înaintată. Datele sunt reliefate și în studiul *Principalii indicatori ai cunoașterii stării de sănătate pe 9 luni 2020 comparativ cu 9 luni 2019* realizat de INSP – Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică, publicat în Buletinul Informativ nr.8/2020. Toate aceste afecțiuni așa cum arată nenumăratele studii privind expunerea la substanțe chimice și efectele acestora asupra organismului uman sunt puse pe seama expunerii organismului uman la agenți sau compuși chimici precum amoniac și derivate, de cupru, plumb, sulf, azot, fosfor, cadmiu, arseniu, zinc, mangan, fluor, clor, etc.

De menționat este și faptul că pe amplasamentul fostului Combinat de Îngrășăminte Chimice Arad funcționează încă S.C. ARCHIM FERTIL S.R.L., o societate în care principalul obiect de activitate este reprezentat de comerțul cu ridicata al produselor chimice – îngrășăminte chimice; substanța, implicată în profilul de activitate al societății este *azotatul de amoniu*.

În consecință Combinat de Îngrășăminte Chimice Arad a fost și este încă o puternică sursă de poluare, care a lăsat în urmă efecte nocive nedorite asupra zonei superioare a solului cât și în adâncime, afectând astfel componentele mediului sol și apele subterane, precum și aer (în perioada de funcționare).

Deși aceste componente ale industriei au asigurat peste 12.000 de locuri de muncă pentru locuitorii zonei, de-a lungul timpului au afectat și afectează încă sănătatea locuitorilor din zonă, dat fiind faptul că nu au fost luate la încetarea activității măsuri de decontaminare, ceea ce a condus la

persistența poluării până astăzi, elementele poluante continuând să afecteze sănătatea populației precum și flora și fauna din zonă. Considerăm deplin justificat ca și acești cetățeni să beneficieze de aceleași drepturi legale precum cei cuprinși în prevederile Legii nr.263/2010.

În anii precedenți, Parlamentul României a adoptat mai multe legi în sprijinul cetățenilor care au locuit în zone de risc. Soluția identificată a fost aceea de scădea cu doi ani vârsta de pensionare în localitățile afectate, astfel încât raportul dintre vârsta de pensionare și speranța de viață să fie similar cu cel întâlnit în regiuni cu activități mai puțin nocive. Un exemplu în acest sens este Legea 163/2020. Considerăm că locuitorii din municipiul Arad, comuna Vladimirescu și localitățile Horea, Cicir, și Mândruloc din județul Arad și-au câștigat și ei acest drept la o bătrânețe liniștită.

Ținând cont cele menționate anterior, propunem, prin prezenta motivare și proiectul de lege aferent, modificarea art.65 alin.(5) din Legea nr.263/2010, astfel încât locuitorii din raza localităților Arad, Vladimirescu, Horea, Cicir și Mândruloc din județul Arad, care au fost expuși de-a lungul timpului la poluare excesivă din cauza mediului nociv în care au trăit, scurtându-le speranța de viață, să beneficieze de reducerea vârstei standard de pensionare cu 2 ani, fără penalizare, conform modelului legislativ implementat în trecut.

Având în vedere faptul că numărul beneficiarilor acestei propuneri legislative nu este foarte mare, propunem ca sursă de finanțare excedentul sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale.

Față de toate argumentele menționate, am elaborat prezenta propunere legislativă de modificare și completare a Legii nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice pe care, în conformitate cu prevederile art.74 și 75 din Constituția României, republicată o supunem Parlamentului spre dezbatere și aprobare.

Inițiatori:

Glad Aurel VARGA - Deputat PNL

Ovidiu-Sergiu BÎLCEA - Deputat PNL

Tabel cu inițiatorii propunerii legislative privind modificarea art.65 alin.(5) din Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice

Nr. crt.	NUME-PRENUME	GRUPUL PARLAMENTAR	SEMĂNĂTURĂ
1.	VARCA GHA	PNL	
2.	BÎLCEA JERON	PNL	
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			